

HET LEVEN VAN MOZES

**Toneelstuk 3e klas
Vrije school Amersfoort**

**Loek Dullaart
mei 1991**

1e scene

Israël en Egypte

Führ uns zuruck
Hebraïscher Klagelied

Ha-schi-we-nu, ha-schi-we-nu, o-do-naj e
la—cha, w-na-schu-wa, w-na-schu—wa
Cha—däsch, cha—desch ja—ne-nu-k—ke dem

Eerste Hebreëër :

Hier zweegen wij in 't ver Egypteland
Tegel na tegel van hand tot hand
Als slaven hard werkend van vroeg tot laat
Van zonsopkomst totdat hij ondergaat

Tweede Hebreëër :

Heel lang geleden nog vóór Jozef's dood
Kwam ons volk uit Kanaän door hongersnood
gedreven : Jakob met al zijn zonen
kwam in Egypte wonen
en is daar gebleven

Derde Hebreëër :

Sindsdien zijn er eeuwen voorbijgegaan
Een nieuwe farao kwam aan het hoofd te staan
Hij vond ons volk veel te groot
en bracht ons daarom in grote nood

Vierde Hebreëër :

Eerst kregen wij voor dit werk veel geld
zodat iedereen vlug kwam aangesneld
maar 't werd steeds minder en momenteel
krijgen wij niets, en dat is niet veel

Vijfde Hebreëër :

Maar slaag met zweep, stok of alletwee
Daar zijn de opzichters niet zuinig mee
Want weigeren wij het werk zo zwaar en groot
dan wacht ons zeker wel de dood

Opzichter :

Hé, daar, niet praten, werken

Hashiwenu (allen af)

scene 2

Bij de Farao

(Farao, Bileam, 2 Dienaren, vrouw)

Farao : luister tovenaar Bilea
welke droom deze nacht tot mij kwam
Ik droomde dat ik nederlag
en een wonderschone weegschaal zag
één der schalen met goud aan de kant
droeg heel ons heilig Egypteland

Bileam : Vertel verder, o grote Farao

Farao : De andere schaal was gevlochten uit stro
Een vogelnest, dat zag je zo,
In deze schaal schijnbaar zo licht
lag een kind zo zwaar van gewicht
Dat het zwaarder woog dan die andere schaal
Mijn dienaar Bileam toe vertaal
Wat betekent dit allemaal

Bileam : Hoed U voor dat kind, zo teer en klein
Het zou Uw ondergang kunnen zijn

Farao : Hoe speelt een klein kind dat nou klaar
Verklaar U nader, tovenaar

Bileam : Hoed U voor het volk van Israël
Neemt Uw maatregelen en snel

Farao : Goed dan, Israëls zonen zullen worden gedood
anders komt mijn koninkrijk in grote nood
Luister dienaren naar mijn bevel
doodt alle zoontjes in heel Israël

Dienaren : Wij hebben Uw bevel gehoord
Alle jongetjes moeten worden vermoord

Vrouw : Wee over Israël en alle vrouwen
Ze zullen over hun zonen rouwen

(neuriënd Hashiwenu)

Scene 3

Het biezenmandje (moeder, Mirjam, Prinses Bihija,
2 Dienaren)

Moeder : Een biezenmandje zwart geteerd
En ook met pek goed ingesmeerd
zal nu jouw woning zijn, mijn kleine kind
Totdat iemand jou hier vindt
Drijvend liggend tussen het riet
Mijn hart is zwaar zoals je ziet
en vol van zorgen en verdriet
Maar misschien ontkomt jij Farao's bevel
Jegens alle zonen van Israël
Vertrouw ons kleine kindje hier
toe aan het water van de rivier
Ik bid tot God dat hij dit kind
behulpzaam is en welgezind

Mirjam : lied klein, klein kindje

klein, klein, kindje

klein klein kindje je leven loopt gevaar. Ik

maak een biezen mandje en morgen is het klaar

2. Klein, klein kindje, ik zet je tussen het riet.
Wie weet gebeurt het wonder dat de prinses je ziet.
3. Klein, klein kindje, als de prinses jou vindt
dan gaat je boot niet onder, jij bent een koning

Prinses Bihtja :

Wat hoor ik daar, 't is daar opzij
Het lijkt wel heel zacht kindergeschrei
Ga kijken en breng het snel bij mij

Dienares : Een mandje klein, wij brengen het nu
Zo snel wij kunnen hier voor U

Prinses Bihtja :

Ach kijk, wat lief, dat dacht ik wel
Het is een jongetje uit Israël
Zo lief en teer, ik houd het in leven
En wil het een goede opvoeding geven
Zoek onder de Israëlische vrouwen
een min om het kind in leven te houden

Mirjam : (komt te voorschijn)
Ik hoorde net Uw jammerklacht
en heb al iemand voor U bedacht
Een vrouw die het kind zal kunnen voeden
Wij zullen het kind voor U behoeden

Bihtja : Voed het kind op, op kosten van mij
En laat het zijn steeds vrolijk en blij
Breng het kind naar 't paleis van tijd tot tijd
Zodat het steeds mijn hart verblijd

(Fluitend, liedje : klein, klein kindje)

Vertellers :

Zo groeide Mozes op als Egyptenaar
Nu is hij geworden twaalf jaar
dan maakt zijn moeder zijn afkomst openbaar

Moeder : Jij bent onze zoon, of je 't gelooft of niet
Gered van de dood, dus een Israëliet

Vertellers :

Mozes kon het onrecht niet verdragen
Hij zag zijn volk zwoegen per week zeven dagen
Elke zweepslag die hij bij een ander zag slaan
leek hij zelf te moeten doorstaan

Mozes : Houd op, doe niet, dit is niet goed
Ik vind dat dit nu ophouden moet

Vertellers :

Toen Mozes weer zag een man zo in nood
Sloeg hij uit woede een opzichter dood
Toen moest hij vluchten, het gevaar was te groot
Hij kwam bij Jethro die hem onderdak bood

Jethro : Hoed mijn kuddes en trek er mee uit
Ik geef je mijn dochter Zippora tot bruid

Vertellers :

Eens was Mozes een kleine geit
uit zijn grote kudde kwijt
Toen hij op zoek de berg Horeb besteeg
Was het alsof hij een droombeeld kreeg
Een braamstruik brandde heel fel en heel licht
Maar wat was dat een merkwaardig gezicht
De struik werd niet door het vuur verteerd
De takken bleven ongedeerd
Een stem klonk uit de lichtheid
(met slagwerk)

Stem van God :

Treed niet nabij, blijf waar gij zijt
Trek Uw schoenen uit terstond
Want Gij staat op heilige grond
Mozes hoor en luister wel
Gij zult het volk van Israël
helpen de onderdrukking te ontgaan
Ga daarom voor de farao staan

Mozes : Hoe zou dat ooit goed kunnen gaan
Ze zullen mij nooit geloven daar

God : Ga dan met de oudsten van het volk voorwaar
Naar de farao , eis dat hij het volk laat gaan
Zegt aan allen die daar zijn mijn naam
Zeg hen, ik ben de Ik-ben
de God van uw vaders en van Israël

Mozes : Zal de farao luisteren wel ?
Ik ben niet sterk met woorden voorwaar
mijn tong is vaak erg slap en zwaar

God : Neem Uw broeder Aron mee, en doe wat ik U zeg
Hij is al naar hier onderweg
Zijn woorden zijn krachtig en ook goed
Ik schenk U de woorden die U spreken moet
Ik zal ook Uw staf mijn zegen geven
Opdat U daarmee wonderen kunt laten beleven
(slagwerk)

Scene 5

(Voor de farao)

(Mozes,Aron,de oudsten,
2 leeuwen op)

Farao : Wat wilt gij ? Waar komt Gij vandaan ?
Waarom lopen mijn leeuwen achter U aan ?

Aron : Wij zijn boden van Israël's God
Zo is zijn woord en zijn gebod
Laat mijn volk wegtrekken naar de woestijn
Zodat het daar offert en mij welgevallig kan zijn

Farao : Van Uw God heb ik nooit gehoord
Geef mij een teken bij dit woord
Waarmee men zijn bestaan aantonen kan

Mozes : (gooit zijn staf op de grond, roepend)
Daar is het gevraagde teken dan

Allen: Een slang, een slang. Pas op, een slang

Farao : Een machtig teken. Bileam, gij tovenaars
krijgt gij dat ook voor elkaar ?

Bileam : Ik zal het proberen
We zullen hun God een lesje leren
(Hij gooit zijn staf op de grond)
Ook een slang ! Maar wat een strop
de slang van Mozes eet die van Bileam op.

Bileam : Wil mijn volk de vrijheid schenken

Farao : Ik zal erover denken

(Mozes, Aron etc af)

Bileam : Dit volk van Israël
Is heel gevaarlijk, weet dat wel

Farao : Het liefst zou ik die twee dood laten staan
Maar vanwege die wonderen zal dat niet gaan

Scene 6

De plagen

Aron : Hier zijn we weer
en wat hebt gij besloten ?

Farao : Het volk zal niet vertrekken
ik zal hun lasten nog vergroten

Mozes : Dan worde waar
Wat God sprak deze nacht, voorwaar
luistert allen goed
Al het water worde bloed

(stilte)

1 Dienaar op :

Het water is als bloed zo rood
Het stinkt naar verrotting en naar dood

Farao : Toch zal het volk niet vertrekken
(Twee andere dienaren op)

Dienaar 2: Nu zijn er kikkers, overal in 't rond
Op velden, in huizen, in't water, op de grond

Dienaar 3 : Maar bij elke Israëliet
komen de kikkers niet

Farao : Haal die kikkers weg overal vandaan
Dan kunt gij voor Uw offer naar de woestijn toe gaan
(na een tijdje)
Nee, wacht, ik bedenk me net op tijd
Het was een moment van zwakheid
Met hoeveel plagen gij ons ook zult slaan
uw volk zal ik nimmer laten gaan
(Mozes en Aron af)

Dienaar 4 : Overal stinkt het, de kikkers zijn dood
Maar groter nog is deze nood
Stank overal, in huizen op straat
Ik hoop dat dat volk gauw gaat

Farao : Het volk van Israël zal niet vertrekken

Dienaar 5 en 6 (komt krabbend op)

Farao : Wat moet al dat krabben aan Uw hand ?

Dienaar 5 : Muggen teisteren het hele land
Een en al builen is iedere huid

Dienaar 6 : Het vee sterft overal breken ziektes uit
Plaaq na plaaq en plaaq na plaaq
Laat Israël gaan is onze vraag

Farao : Het volk van Israël zal niet vertrekken

(Dienaren 7 en 8 op) :

Wat zijn dat nu weer voor onheilboden
Nog meer ellende, nog meer noden ?

Dienaar 7 : Hageistenen verwoesten alle gebouwen
Wanneer zullen die rampen ophouden ?

Dienaar 8 : Miljoenen sprinkhanen die alles opeten
En de zon zelfs verduisteren zodat we niet weten
Is het nacht of is het dag
O, dat dat volk snel vertrekken mag

Farao : Ik blijf bij mijn eenmaal genomen besluit
Het volk zal niet vertrekken en daarmee uit (Mozes en Aron op)
U hier ? Wat wilt gij beiden nog van mij ?

Mozes : Nu komt dan de laatste der plagen

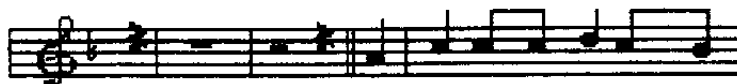
Aron : Wij komen niets meer aan U vragen
Maar langs de huizen zal gaan de engel des doods
Heel Egypte raakt hierdoor in nood
In ieder huis zal de eerstgeborene doodgaan
Maar de huizen van Israël zal hij voorbijgaan

Farao's vrouw :
Mijn man, ons kind is dood

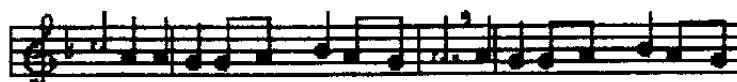
Farao : De straf wordt nu te groot
voor ons om te doorstaan
Het volk van Israël kan gaan

Scene 7

De Uittocht

Van-nacht zal het won-der ge-

beu-ren, wij heb-ben het lam reeds ge-slacht, zijn bloed streken wij aan de

deu - ren, E-gyp-te zal huis aan huis treu-ren, maar

wij gaan op reis, de-ze nacht, maar wij gaan op reis, de-ze nacht

2. Wij moeten het brood haastig eten.
Het is zonder gist en niet gaar,
maar wat hindert dat, daar wij weten
de Heer zal ons nimmer vergeten,
omgord voor de reis staan we klaar. (bis)

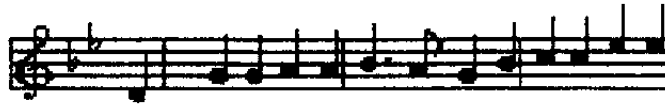
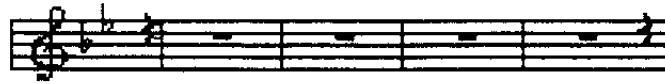
3. Vannacht komen wij weer tot leven,
we gaan in een lange stoet,
naar 't land dat de Heer ons zal geven,
waar geen zweep meer wordt opgeheven,
waar wij leven in overvloed. (bis)

Allen : Wij eten staande
de lendenen omgord
om snel te vertrekken
als het teken gegeven wordt

Wij eten met haast in grote nood
het vlees van een lam
en ongedesemd brood

Niets laten we staan
het bloed van het lam
wordt op de deurpost gedaan
Dit is het laatste avondmaal
Dat we in Egypte eten
Het zal Passcha heten
en dat betekent : zacht
gaat de doodsengel voorbij in deze nacht

De Doortocht

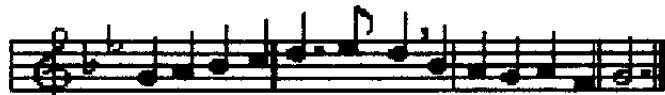
1. Met Mo-zes zijn wij mee-ge-gaan, om-dat de Heer ons

riep. Wij zijn op weg naar Ka-na-án, maar 't water is zo diep. En

fa-ra-o in on-ze rug, hij wil zijn sla-ven weer te-rug. Daar

ko-men de sol-da-ten al, wij zit-ten in de val.

2. O Mozes, roep toch tot de Heer
het water is zo diep.

Er is voor ons geen uitweg meer,
het water is zo diep.

Waar is 't beloofde paradijs ?

Is dit het einde van de reis
dat wij verdrinken in de zee ?

Waarom nam jij ons mee ?

3. Maar Mozes heft zijn staf omhoog;

al is het water diep,

de wind steekt op, de zee wordt droog.

En Hij, die zelf ons riep,

Hij brengt ons naar de overkant,

Hij leidt ons naar 't beloofde land.

Maar farao, met heel zijn stoet
gaat onder in de vloed.

Mozes : Het water sta stil, recht als een wand
 Gij loop er doorheen naar de andere kant
 (als het leger van farao hen achternakomt :)
 Het water wat rechtsstond
 stroomt op de grond
 het leger wordt bedolven
 in de grauwe golven
 Nooit zullen wij meer terugkeren, want
 wij gaan op weg naar 't beloofde land

Scene 8

In de woestijn

Eerste Hebreëër :

Nadat we eindelijk, langverwacht
het eerste offer hadden gebracht
zijn vele dagen en maanden verlopen
door de woestijn hebben we lang gelopen

Tweede Hebreëër :

Het is droog en heet en van die bron daar
is het water bitter en niet drinkbaar
Mozes, waarom moeten wij dit doorstaan
We hadden niet met je mee moeten gaan

Mozes :

Ik bid om hulp tot onze God
Heb vertrouwen hij helpt in ons lot
(stilte)
God spreekt,
als gij dit hout in het water doet
Wordt het water weer drinkbaar en ook zoet
(ze gaan verder)

Derde Hebreëër :

Wat een ellende, wat een strop
Nu is al het eten op
Niets eetbaars groeit hier in het rond
Hard en droog is hier de grond

Vierde Hebreëër :

Waren wij maar in Egypte gebleven
Het was een hard maar redelijk leven
Want we hadden geen honger, nee echt
De vleespotten van Egypte waren niet slecht

Vijfde Hebreëër :

O, wat verlang ik terug naar die tijd
Alles beter dan deze hongerigheid

Mozes : Ondankbaar volk, waarom hebt gij geen vertrouwen
in God de Heer
Hij zal ons helpen ook deze keer
leg U neer en slaap zo U wilt
Morgen wordt Uw honger gestild

Vijfde Hebreëër :

Ja, ja, morgen misschien.

Vierde Hebreëër :

We zullen zien

(zij gaan slapen)

Eerste Hebreëër :

Wat is dit, het lijkt wel dauw

Tweede Hebreëër :

(proeft)
Het is eetbaar, komt allen gauw

Derde Hebreëër :

Brood uit de hemel, dat je kunt eten.

Mozes : Dit hemels brood zal Manna heten
Waar ieder slechts zoveel van nemen mag
Als hij zelf nodig heeft voor die ene dag
Elke morgen zal het er zijn
Dit Mannabrood van de woestijn

Tweede Hebreëër :

Nu krijg ik pas werkelijk vertrouwen
Op Mozes en God kun je echt bouwen

Eerste Hebreëër :

Ik hoop dat de tocht voorts voorspoedig zal gaan
En dat we spoedig komen in Kanaän aan

Scene 9

De tien geboden (met licht in diverse kleuren)

Vierde Hebreëër:

Zie de lichtende wolk rond die bergtop hangen
Hier blijven we vast wel iets langer

Stem van God :

Mozes, stijg omhoog in de wolk
dan ontvangt gij een wet voor uw volk

Mozes: Weest vroom zolang ik ben daarboven op de bergtop
en niemand mag de berg op

Allen : Mozes werd omhoog geleid
en in de hemel ingewijd
Hij werd tot de bron der schepping gebracht
en ervaarde de aarde scheppingskracht

1. Dit is de eerste hemel
2. Ik ben der mensen vrolijkheid
3. En ik der mensen leed
4. Ik ben der mensen narigheid
5. Ik : wat de mens uit liefde deed

6. Dit is de tweede hemel
7. Ik ben de wind die waait
8. en ik het zonnelicht
9. Ik ben de storm die de bonen afmaait
10. Ik ben de bliksemschicht

11. Dit is de derde hemel
12. Ik ben der planten oergebaar
13. En ik de boom, hoog in de lucht
14. En ik der bomen zoete vrucht
15. En ik de korenaar

16. Dit is de vierde hemel
17. Ik ben de zon die straalt van verre
18. Ik ben de maan
19. Wij zijn de sterren
20. die langs de hemel gaan

21. Dit is de vijfde hemel
22. Ik ben de warmte
23. En ik haar kind : het vlugge vuur
24. Ik ben de koude
25. En ik de vorst, hard als een muur

Allen : En in de zesde en zevende hemel
wonen geesten die schiepen de mens
die leiden het lot van mens en van volk
Zo zacht en licht was het hier in de wolk
Hier eeuwig te blijven was Mozes wens
Maar toen werd hij geleid in diepe duisternis
Waar de poort naar de hel van de duivel is
Daar was de weegschaal van kwaad en van goed
Waar elk mens van zonden zich zuiveren moet
Van al het slechte wat hij ooit deed

Mozes: Ik wil dat iedereen dit weet

God : Dan zal ik U tien geboden geven
Opdat dan de mens weet in waarheid te leven
Tien geboden en elk gebod
Helpt hem te vinden zijn juiste lot

1. Dit is het eerste gebod van God :
2. Geen goden hebt gij dan mij alleen
3. Dit is het tweede gebod van God :
4. Maakt geen afgodenbeelden aanbidt er ook geen
5. Dit is het derde gebod van God :
6. Gebruik niet ijdel de naam van Uw God
7. Het vierde gebod van God luidt :
8. Heilig de Sabbath zonder spot
9. Het vijfde gebod van God luidt :
10. Wilt Uw ouders vereren steeds gaan
11. Het zesde gebod van God luidt :
12. Gij zult geen mensen doodslaan
13. Het zevende gebod :

14. Weest niet ontrouw na beloven
15. Het achtste gebod :
16. Wilt geen eigendommen roven
17. Het negende gebod :
18. Spreek over Uw naaste geen onwaar woord
19. Het tiende gebod :
20. Wilt niet begeren wat Uw naaste toebehoort

Scene 10

Het gouden kalf

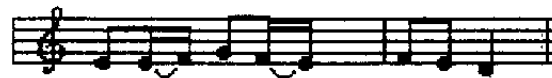
Allen : Het volk had intussen de godsdienst verzaakt
 En had van goud een stier- kalf gemaakt
 Kijk hoe ze daaromheen dansen en springen
 En hoe ze allerlei liederen zingen

Kol Dodie

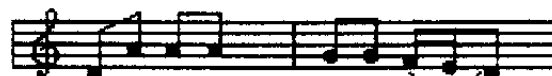
Jemenitisch volkslied

Kol Do- die Kol Do- die

Kol Do- die hi- nêh zêh ba

me- dâ- lég ' al hé - ha- riem

me-ka- péts ' al ha- gewa- ' ot

me-dâ-lég ' al hé-ha- riem

me- ka- péts ' al ha-gewa- ' ot

Mozes : Om al dit kwaad wat gij hebt gedaan
zal ik de net ontvangen wet stukslaan
Met hamer en bijl sla ik dat kalf kapot
Vereren zult gij alleen onze God
(doet het, daarna)
Om wat gij hier nu hebt gedaan
Zult gij heel veel ellende nog moeten doorstaan
Voordat gij eens komt in Kanaän aan

Allen : Nog eens ging Mozes op
Omhoog naar de top
daar waar de wolk om heen hing
Daar was het dat hij de Ark ontving
De Ark van 't verbond tussen mensen en goden
neergelegd in tien geboden
die in een tent steeds weer
meegenomen werd en opgezet elke keer
Aron moest daar de priester van zijn
totdat hij stierf in de woestijn
Na een tijd stelde Mozes Josua als aanvoerder aan
en is zelf toen ook doodgegaan

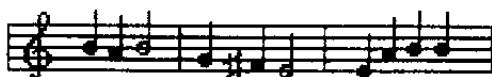
Josua : Onze tocht van veertig jaar
is nu vrijwel geëindigd en bijna klaar
Jericho daar in de verte ziet aan
is de laatste stad die we langs moeten gaan
zijn we daarlangs aan de andere kant
dan zijn we in 't beloofde land

Eerste Hebreëër :
Het eind is in zicht, toe mensen kom aan
Laten we snel naar Jericho gaan

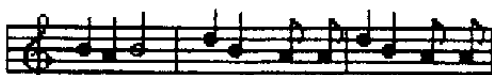
Tweede Hebreëër :
Zal God ons helpen de stad te verslaan ?

Josua : We moeten zeven keer om de stad heengaan
Blaast de trompetten, wilt trommels nu slaan
Jericho, Kanaän, wij komen eraan

Jericho

Je-ri-cho Je-ri-cho heeft een sterke

sterke muur. Gaan wij rond haar met trompetten

zul-len wij de stad be-zet-ten

2. Op de weg, naar het land, ons beloofd door
God de Heer, vinden wij steeds, strijd en vechten
wat wij snel willen beslechten.
3. Zevenmaal, rond de stad, stort de muur in,
zie je dat, winnen wij haar, zonder doodslaan
willen wij weer verdergaan.
4. Veertig jaar, duurt de reis, naar het ons
beloofde land, Mozes mocht het niet beleven
Joshua zal het ons geven.